

Мацука В.М.кандидат економічних наук,
доцент кафедри менеджменту
Маріупольського державного університету**Matsuka Viktoriia**

Mariupol State University

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ**GOVERNMENT RUN INTERNATIONAL TOURISM IN UKRAINE**

У статті досліджено особливості державного регулювання міжнародного туризму в Україні. Проаналізовано масштаби і структуру виїзних та в'їзних туристичних потоків. Визначено сучасні тенденції розвитку міжнародного туризму в Україні. Наведено моделі регулювання туристичної діяльності (державна, партнерська, автономна) у світовій практиці. Розглянуто методи регулювання міжнародного туризму за формами впливу (методи прямого та непрямого впливу), за засобами впливу (правові, адміністративні, організаційно-економічні та соціально-психологічні), за об'єктами впливу (регулювання туристичного попиту, регулювання туристичної пропозиції та заходи регулювання загального характеру). Виявлено перспективи розвитку міжнародного туризму в Україні. Обґрунтовано напрями вдосконалення державного регулювання міжнародного туризму (у правовій, економічній, соціальній, науково-освітній та організаційній сферах), що сприяє формуванню позитивному іміджу України на міжнародному туристичному ринку.

Ключові слова: міжнародний туризм, туристичний потік (виїзний, в'їзний), стратегія, державне регулювання, моделі, методи, форми.

В статье исследованы особенности государственного регулирования туризма в Украине. Проанализированы масштабы и структура выездных и въездных туристических потоков. Определены современные тенденции развития международного туризма в Украине. Приведены модели регулирования туристической деятельности (государственная, партнерская, автономная) в мировой практике. Рассмотрены методы регулирования международного туризма по формам воздействия (методы прямого и косвенного воздействия), по средствам воздействия (правовые, административные, организационно-экономические и социально-психологические), по объектам воздействия (регулирование туристического спроса, регулирование туристического предложения и меры регулирования общего характера). Выявлены перспективы развития международного туризма в Украине. Обоснованы направления совершенствования государственного регулирования международного туризма (в правовой, экономической, социальной, научно-образовательной и организационной сферах), что способствует формированию позитивного имиджа Украины на международном туристическом рынке.

Ключевые слова: международный туризм, туристический поток (выездной, въездной), стратегия, государственное регулирование, модели, методы, формы.

In the article are analysed the peculiarities of government-run tourism in Ukraine. The article analyses the scope and structure of both inner and outer touristic flows. Modern tendencies of development of international tourism in Ukraine are defined such as: revival of touristic activity is alternated with recession; in the world market conjuncture the image of Ukraine still remains undefined; it's observed the tendency of exceedence of out-flow to in-flow in the international tourism structure; in the structure of touristic flows out of Ukraine as well as in Ukraine by motivation the private tourism dominates; in the geographic structure of touristic flows, the dominant role play first of all the neighboring countries. The models of touristic activity regulation in the world practice are provided (government, collaborating, autonomic). The methods of international tourism regulation according to the forms of impact are considered (methods of direct and indirect impact); according to the means of impact (legislative, administrative, organizing and economic, social and psychological methods); according to the objects of impact (the regulation of touristic demand – state marketing and promotion of touristic image of the country, state influence on the prices, licensing, standardizing and certification, increasing of the citizens' income, restriction or facilitating access to the touristic objects, the regulation of working hours and vacation, development and support of the social tourism; the regulation of the touristic supply – planning and regulation of touristic activity, the control of land resources disposition, taxing of touristic enterprises, custom regulation,

creation of favourable conditions for investments in tourism; the regulating measures of general character). There were brought to light the prospects of international tourism development in Ukraine. There were proved the directions of government regulation of international tourism perfection (in legislative, economic, social, scientific and educational as well as in organising spheres), which promotes to: forming of positive image of Ukraine on the international touristic market, promotion of touristic product on inner and outer world market, creation of conditions for effective usage of touristic infrastructure.

Key words: international tourism, in and out touristic flow, strategy, government regulation, models, methods, forms.

Постановка проблеми. Сфера туризму впливає на загальний стан і тенденції світової економіки, її розвиток сприяє підвищенню конкурентоспроможності та інноваційності національної економіки на світовому туристичному ринку, а також гармонізації відносин між різними країнами і народами. Крім того, туризм є одним із засобів реалізації зовнішньої політики держави.

Загострення кризових явищ у сфері міжнародного туризму свідчить про необхідність удосконалення державного регулювання у зазначеній сфері, впровадження ефективних механізмів розвитку міжнародного туризму.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми регулювання міжнародного туризму знайшли своє відображення в наукових працях багатьох учених, таких як: М.Г. Бойко, О.А. Беспала, В.Ф. Кифяк, Є.В. Козловський, С.А. Наумова, Т.І. Ткаченко, Дж.К. Холлоуей, Т.В. Шелемєтьєва, Б.В. Шупік.

Водночас питання особливостей державного регулювання міжнародного туризму різноманітні й багатопланові, тому вимагають подальших досліджень.

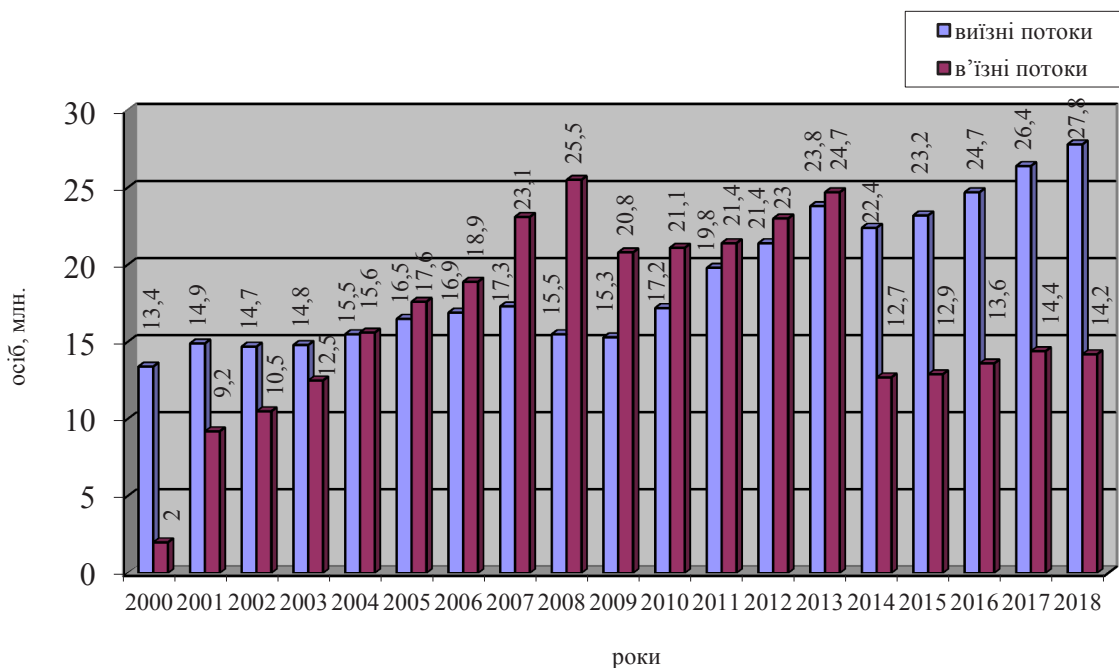
Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є дослідження особливостей державного регулювання міжнародного туризму в Україні, що передбачає такі наукові завдання: визначити тенденції розвитку міжнародного туризму в Україні, дослідити моделі та методи регулювання туристичної діяльності, обґрунтувати напрями вдосконалення державного регулювання міжнародного туризму в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Існують дві форми міжнародного туризму – виїзний і в'їзний, які різняться за напрямком туристичного потоку.

Розглянемо стан міжнародного туризму в Україні та визначимо тенденції його розвитку. У цьому контексті важливим є аналіз вітчизняних виїзних та в'їзних туристичних потоків.

За підсумками 2018 р. можна відзначити незначне збільшення виїзного туристичного потоку (на 5,3%) порівняно з 2017 р. Так, частка населення України, яка виїжджала за кордон, становить 27,8 млн осіб (табл. 1).

Згідно з даними рис. 1, очевидними є туристичні вподобання українців – виїзні туристичні

Рис. 1. Туристичні потоки України в 2000–2018 рр., млн осіб

Джерело: складено автором за даними [1; 2]

продукти, обсяг реалізації яких збільшився втричі за останні десять років.

Найчастіше громадяни України відвідують прикордонні країни: Польщу, Росію, Угорщину, Молдову, Білорусь, Румунію, Словаччину (табл. 2).

У 2018 р. частка кількості українських громадян, подорожуючих до прикордонних країн, становить близько 81,3% виїзного туристичного потоку зі зменшенням відвід-

увань Росії та Молдови. З неприкордонних країн зростання кількості подорожей відбулося до Італії, Німеччини, Єгипту, Кіпру, Іспанії, Греції, Австрії тощо [2].

Аналізуючи рис. 1, зазначимо відносну сталу кількість громадян України, які виїжджають за кордон протягом останніх п'яти років. На жаль, більшість населення країни виїжджає за кордон із метою здійснення фінансової діяльності або в приватних цілях.

Таблиця 1

Туристичні потоки України в 2001–2018 рр.

Роки	Кількість громадян України, які виїжджали за кордон		Кількість іноземних громадян, які відвідували Україну	
	усього, млн осіб	темп зростання, %	усього, тис осіб	темп зростання, %
2000	13,4		6430,9	
2001	14,9	111,2	9174,2	142,7
2002	14,7	98,7	10516,7	114,6
2003	14,8	100,7	12513,9	119,0
2004	15,5	104,7	15629,2	124,9
2005	16,5	106,5	17630,8	112,8
2006	16,9	102,4	18935,8	107,4
2007	17,3	102,4	23122,2	122,1
2008	15,5	89,6	25449,1	110,1
2009	15,3	98,7	20798,3	81,7
2010	17,2	112,4	21122,2	101,6
2011	19,8	115,1	21415,3	101,4
2012	21,4	108,1	23012,8	107,5
2013	23,8	111,2	24671,2	107,2
2014	22,4	94,1	12711,5	51,5
2015	23,2	103,6	12886,2	101,4
2016	24,7	106,5	13605,9	105,6
2017	26,4	106,9	14421,2	106,0
2018	27,8	105,3	14207,0	98,5

Джерело: розраховано автором за даними [1; 2]

Таблиця 2

Рейтинг 10 головних країн виїзного туризму України в 2018 р.

№ з/п	Назва країни	Громадяни України, які виїжджали за кордон		2018 р., у % до 2017 р.
		тис осіб	частка, %	
	Всього	27810,9	100,0	105,3
1.	Польща	10 000,5	36,0	100,1
2.	Росія	4 162,7	15,0	95,1
3.	Угорщина	3 219,3	11,6	103,2
4.	Молдова	1 665,5	6,0	99,1
5.	Білорусь	1 400,1	5,0	118,0
6.	Румунія	1 236,7	4,3	118,3
7.	Туреччина	1 192,5	4,3	100,6
8.	Єгипет	1 131,7	4,1	154,3
9.	Словаччина	917,7	3,3	107,4
10.	Німеччина	533,9	1,9	155,1
	Разом 10 країн	25 460,6	91,5	103,9

Джерело: розраховано автором за даними [2]

Звичайно, високий рівень небезпеки у зв'язку з військовим конфліктом на Сході України негативно вплинув на статистичні показники починаючи з 2014 р.

Оцінюючи в'їзний туристичний потік протягом 2015–2018 рр., слід відзначити тенденцію до зростання, хоча за результатами 2018 р. показник в'їзного туризму залишився фактично на рівні 2017 р.

Прикордонні країни традиційно є лідерами за кількістю відвідування України: Молдова, Білорусь, Росія, Польща, Угорщина, Румунія, Словаччина. Прикордонні країни традиційно є лідерами за кількістю відвідування України: Молдова, Білорусь, Росія, Польща, Угорщина, Румунія, Словаччина (табл. 3).

З огляду на те, що прикордонні країни традиційно є лідерами за відвідуванням України і становлять 82,3% усього в'їзного туристичного потоку в 2018 р., коливання показників туристичних потоків переважно залежить саме від цих країн. Відвідування України громадянами прикордонних країн зменшилося, тоді як неприкордонних зросло: Великобританії – на 47,3%, Китаю – на 38,8%, Литви – на 23,4%, Ізраїлю – на 21,7%, США – на 19,7%, Чехії – на 16,0%, Італії – на 15,4%, Німеччини – на 13,2%, Франції – на 9,2%, Болгарії – на 7,9% [2].

Кількість громадян, залучених до міжнародного туристичного ринку, в 2018 р. порівняно з 2000 р. збільшилася з 13,4 до 27,8 млн осіб. При цьому кількість іноземних громадян, які офіційно відвідують Україну з туристичною метою, збільшилася з 6,4 до 14,2 млн осіб.

У цілому можна відзначити формування певних тенденцій розвитку туризму в Україні:

– поживлення туристичної активності чергується зі спадами, відтворюючи у цих коли-

ваннях не тільки стан внутрішнього ринкового середовища, а й світової ринкової кон'юнктури, де імідж України залишається ще невизначеним;

– спостерігається тенденція перевищення виїзного потоку над в'їзним у структурі міжнародного туризму, яка позначена зменшенням потоку іноземних туристів до нашої країни;

– у структурі туристичних потоків як з України, так і до України за мотивацією домінує приватний туризм;

– у географічній структурі туристичних потоків як з України, так і до України домінуюче значення мають перш за все країни-сусіди.

Міжнародний туризм є специфічним і складним об'єктом управління. Необхідність державного регулювання міжнародного туризму є очевидною і сприяє збільшенню туристичних потоків, розвитку туристичної галузі, позитивному впливу на економіку країни.

Розглянемо моделі державного регулювання сфери туризму. У світовій практиці моделі регулювання туристичної діяльності можна впорядкувати за схожими характеристиками у відповідні групи. Умовно можна визначити три основні моделі державного регулювання розвитку туризму, які склалися за кордоном [3].

1. Державна модель передбачає визнання туризму пріоритетною галуззю національної економіки та характерна для країн, що розглядають туризм як важливу галузь економіки і один з основних джерел валютних надходжень до бюджету. Державна модель сьогодні використовується в низці країн, які вдало розвивають іноземний туризм (Єгипет, Туреччина, Китай). Для реалізації цієї моделі потрібні значні фінансові інвестиції у розвиток туристичної галузі для створення і підтримки на високому рівні національного туристичного продукту та туристич-

Таблиця 3

Рейтинг 10 головних країн в'їзного туризму України в 2018 р.

№ з/п	Назва країни	Іноземні громадяни, які відвідували Україну		2018 р., у % до 2017 р.
		тис осіб	частка, %	
	Всього	14 207,0	100,0	98,5
1.	Молдова	4 436,7	31,2	97,5
2.	Білорусь	2 666,7	18,8	97,6
3.	Росія	1 539,2	10,8	101,2
4.	Польща	1 097,1	7,7	95,9
5.	Угорщина	915,8	6,5	86,4
6.	Румунія	740,5	5,2	93,4
7.	Ізраїль	317,8	2,2	121,7
8.	Словаччина	314,0	2,2	85,7
9	Туреччина	279,2	2,0	101,3
10.	Німеччина	237,9	1,7	113,2
	Разом 10 країн	12 544,9	88,3	97,2

Джерело: розраховано автором за даними [2]

ної інфраструктури, забезпечення державної підтримки малого та середнього бізнесу, створення системи безпеки туристів тощо.

2. Партнерська модель використовується в європейських країнах (Швейцарії, Німеччині, Великобританії, Італії, Іспанії), де питання розвитку туризму входять до компетенції міністерства, як правило, економічного профілю, у структурі якого створюється спеціалізований галузевий підрозділ (департамент, секретаріат, управління, служба, адміністрація). Варто відзначити, що за цією моделлю органи державної влади співпрацюють на взаємовигідній основі з представниками туристичного бізнесу та залучають значні бюджетні кошти, а також приватні інвестиції у створення і просування туристичного продукту на внутрішньому та міжнародному ринках.

3. Автономна модель ґрунтується на вільній конкуренції і передбачає відсутність державних структур із регулювання туристичної діяльності. До особливостей такої моделі слід віднести таке: не враховуються інтереси інших галузей господарства, не реалізується єдина концепція розвитку туризму, відсутній статистичний збір даних та обробка інформації на загальнодержавному рівні. Ця модель характерна для США. Автономну модель доцільно використовувати в країнах із високорозвиненим приватним туристичним сектором, який має всі можливості для презентації держави на міжнародній арені навіть за відсутності державних органів влади в галузі туризму.

Незважаючи на те що у світі сформувалися різні моделі державного регулювання розвитку туризму, кожна країна має свої особливості й власні варіанти реалізації цих моделей, але водночас можна встановити загальні для всіх держав загальні особливості [3].

Визначимо методи і форми державного регулювання туристичної діяльності. Методи державного регулювання міжнародного туризму можна класифікувати за такими ознаками: за формами впливу, за засобами впливу, за об'єктами впливу.

За формами впливу методи державного регулювання поділяють на дві групи: методи прямого та непрямого впливу.

Методи прямого впливу на туристичну галузь безпосередньо діють на функціонування суб'єктів ринку. Такий безпосередній вплив здійснюється за допомогою інструментів адміністративно-правового характеру, які регламентують діяльність суб'єктів господарювання, та економічних інструментів прямого впливу. Основними інструментами прямого державного регулювання є: нормативно-правові акти, макроекономічні плани та цільові комплексні програми,

державні замовлення, централізовано встановлені ціни, нормативи, ліцензії, квоти, державні бюджетні витрати, ліміти тощо [4, с. 134].

Методи непрямого регулювання туризму – це методи, які регламентують поведінку суб'єктів ринку не прямо, а опосередковано, через створення певного економічного середовища, яке змушує їх діяти в потрібному державі напрямі. До методів непрямого регулювання належать інструменти фіскальної, бюджетної, грошово-кредитної, інвестиційної, амортизаційної, інноваційної та інших напрямів економічної політики, а також методи морального переконування [4, с. 134–135].

Залежно від засобів впливу виділяють правові, адміністративні, організаційно-економічні та соціально-психологічні методи.

Правові методи передбачають створення сприятливого нормативно-правового поля, організацію і правову регламентацію міжнародного туризму.

Адміністративні методи містять такі складники: стратегічне планування, підтримка міжнародного туризму, дослідження світового туристичного ринку, гарантування захисту та безпеки туристів, контроль якості послуг, кадрове забезпечення та ін.

Організаційно-економічні методи реалізуються через макроекономічні плани, цільові комплексні програми, податкове регулювання, бюджетне фінансування програм розвитку туризму, створення сприятливих умов для залучення інвестицій у туризм.

Соціально-психологічні методи включають маркетингову та рекламну кампанії, інформаційно-довідкову діяльність із метою формування іміджу України на світовому туристичному ринку.

За об'єктами впливу методи державного регулювання можна умовно поділити на такі групи: регулювання туристичного попиту, регулювання туристичної пропозиції та заходи регулювання загального характеру [5, с. 116].

У першому випадку основним об'єктом впливу є туристи, у другому – продавці туристичних послуг, у третьому – держава впливає на загальні умови розвитку туристичної галузі [6, с. 13].

До методів державного регулювання туристичного попиту належать: державний маркетинг та просування туристичного іміджу країни; державний вплив на ціноутворення; ліцензування, стандартизація та сертифікація; збільшення доходів громадян; обмеження або полегшення доступу до туристичних об'єктів; регулювання тривалості робочого дня та відпусток; розвиток та підтримка соціального туризму [5, с. 117].

До методів державного регулювання туристичної пропозиції належать: дослід-

ження, планування та регулювання туристичної діяльності; контроль над використанням землі; оподаткування туристичних підприємств; митне регулювання; створення сприятливих умов для інвестицій у туризм [5, с. 119].

Аналізуючи стан та регулювання міжнародного туризму в Україні, необхідно підкреслити, що міжнародний туризм – це та сфера економіки і життєдіяльності суспільства у цілому, яка тією чи іншою мірою інтегрує практично всі галузі. Саме це й визначає одне з перших місць, яке займає туризм у світовій економіці. Саме цей чинник повинен стати головним у формуванні нового державного підходу до туризму як тієї галузі, пріоритетний розвиток якої може позитивно вплинути на економічний і соціальний стан країни у цілому, стимулювати низку важливих галузей економіки, сприяти зміцненню нового позитивного іміджу України на світовій арені [7].

Визначимо перспективи та обґрунтуємо напрями вдосконалення державного регулювання міжнародного туризму в Україні.

Перспективи розвитку туризму в Україні відображено в стратегії, метою реалізації якої є формування сприятливих умов для активізації розвитку сфери туризму та курортів згідно з міжнародними стандартами якості та з урахуванням європейських цінностей, перетворення її на високорентабельну, інтегровану у світовий ринок конкурентоспроможну сферу, що забезпечує прискорення соціально-економічного розвитку регіонів і держави у цілому, сприяє підвищенню якості життя населення, гармонійному розвитку і консолідації суспільства, популяризації України у світі. У рамках визначених пріоритетних напрямів необхідно забезпечити ефективну взаємодію правового, організаційного, економічного та фінансового механізмів державного регулювання розвитку сфери туризму та курортів [8].

Правовий механізм орієнтований на дотримання учасниками процесу реалізації стратегії принципів конституційності, законності та прозорості. Основними інструментами правового механізму повинні бути нормативно-правові акти органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

Організаційний механізм спрямований на забезпечення принципів партнерства та співробітництва органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, представників бізнесових та наукових кіл, громадських організацій. Чітке визначення завдань учасникам реалізації стратегії дасть змогу розподілити відповідальність за прийняття рішень та їх виконання.

Економічний механізм забезпечує дотримання принципів сталого розвитку територій та утримання високого рівня конкурентоспроможності шляхом: використання інструментів для формування сприятливих умов для залучення інвестицій у туристичну галузь; надання підтримки вітчизняному виробнику туристичної продукції; сприяння фінансовому оздоровленню підприємств туристичної галузі; впровадження сучасних інформаційних та маркетингових технологій.

Фінансовий механізм забезпечує реалізацію принципів прозорості та передбачуваності дій органів державної влади з розподілу коштів державного бюджету, інвестицій, грантів міжнародних організацій, залучення кредитів банків та небанківських установ, коштів недержавних цільових фондів, лізингових компаній [8].

Фінансове забезпечення реалізації стратегії здійснюється у межах коштів державного та місцевих бюджетів, суб'єктів туристичної діяльності, коштів міжнародної технічної допомоги, інших міжнародних донорів, фінансових організацій (установ), коштів інвесторів та інших джерел, не заборонених законом.

Контрольні показники розвитку сфери туризму та курортів в Україні наведено в табл. 4.

Таким чином, очікувані результати реалізації стратегії дадуть змогу:

- підвищити конкурентоспроможність національного та регіональних туристичних продуктів;
- підвищити якість життя населення шляхом забезпечення економічного зростання, екологічної безпеки, консолідації суспільства, надання доступу до послуг у сфері туризму та курортів;
- створити нові робочі місця, розширити можливості населення щодо працевлаштування та самозайнятості;
- створити сучасну туристичну інформаційну інфраструктуру, а також забезпечити поширення інформації про туристичні ресурси України у світовому інформаційному просторі [8].

Висновки з даного дослідження. Отже, міжнародний туризм є специфічним і складним об'єктом управління. Необхідність державного регулювання міжнародного туризму є очевидною. Напрямами вдосконалення державного регулювання міжнародного туризму в Україні можна вважати: у правовій сфері – вдосконалення нормативно-правової бази, розвиток методології ліцензування, стандартизації, сертифікації у сфері туризму; в економічній сфері: спрощення податкового регулювання, бюджетне фінансування програм розвитку туризму, створення сприятливих умов для залучення інвестицій у туризм; у соціальній сфері: вирішення проблем соціального туризму, сприяння працевлашту-

Таблиця 4

Контрольні показники розвитку сфери туризму та курортів в Україні

№ з/п	Найменування показника розвитку	од. виміру	За роками			
			2015*	2019	2022	2026
1.	Кількість іноземних туристів, які в'їжджають до України	млн осіб	12,9	збільшення у 1,5 рази	збільшення у 2 рази	збільшення у 2,5 рази
2.	Кількість суб'єктів туристичної діяльності	тис. од.	6,8	збільшення у 1,5 рази	збільшення у 3 рази	збільшення у 5 разів
3.	Обсяг надходжень до місцевих бюджетів від сплати туристичного збору	млн. грн.	37,1	збільшення у 2 рази	збільшення у 5 разів	збільшення у 10 разів
4	Обсяг надходжень до зведеного бюджету (податки та збори) від діяльності суб'єктів туристичної діяльності	млрд. грн.	1,71	збільшення у 2 рази	збільшення у 5 разів	збільшення у 10 разів
5	Кількість робочих місць у сфері туризму	тис. осіб	88	збільшення у 1,5 рази	збільшення у 3 рази	збільшення у 5 разів
6	Кількість внутрішніх туристів	тис. осіб	357	збільшення у 2 рази	збільшення у 3 рази	збільшення у 5 разів
7	Кількість екскурсантів	тис. осіб	125,5	збільшення у 1,5 рази	збільшення у 2 рази	збільшення у 2,5 рази

* За вихідні показники взято показники 2015 р.

Джерело: складено автором за даними [8]

ванню сільських жителів у структурах галузі; у науково-освітній сфері: розвиток наукових досліджень туристичної діяльності, створення інформаційно-аналітичної бази туризму, забезпечення підготовки професійних кадрів для сфери туризму; у сфері організації

туризму: формування позитивного іміджу країни на міжнародному туристичному ринку, сприяння просуванню туристичного продукту на внутрішній та світовий ринки, створення умов для ефективного використання туристичної інфраструктури.

Список використаних джерел:

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2007/tyr/tyr_u/potoki2006_u.htm (дата звернення: 04.07.2019).
2. Офіційний вебсайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=be44a1a7-69b3-4a77-a86a-447499abcdd6&tag=Analitika&isSpecial=true> (дата звернення: 03.07.2019).
3. Козловський Є.В. Правове регулювання туристичної діяльності : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2015. 272 с.
4. Шупік Б.В. Поняття й ефективні методи державного регулювання міжнародного туризму в Україні. *Держава та регіони. Серія «Державне управління»*. 2010. № 1. С. 130–135.
5. Наумова С.А. Экономика и предпринимательство в социально-культурном сервисе и туризме : учебное пособие. Томск : ТПУ, 2003. 127 с.
6. Козловський Є.В. Форми та методи державного регулювання туристичної діяльності. *International Academy Journal Web of Scholar. RS Global*. 2018. Vol. 7. № 6(24). С. 12–17. URL: <http://archive.ws-conference.com/wp-content/uploads/wos0404.pdf> (дата звернення: 03.07.2019).
7. Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні : навчальний посібник. Чернівці : Книги-XXI, 2003. 300 с.
8. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року» від 16 березня 2017 р. № 168-р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2017-p> (дата звернення: 26.06.2019).

References:

1. Ofitsiyniy sait derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy [Official site of State Statistics Service of Ukraine]. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2007/tyr/tyr_u/potoki2006_u.htm (accessed: 4 July 2019). (in Ukrainian)
2. Ofitsiyniy veb-sait Ministerstva ekonomichnoho rozvytku i torhivli Ukrainy [Official website of the Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine]. URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/>

- List?lang=uk-UA&id=be44a1a7-69b3-4a77-a86a-447499abcdd6&tag=Analitika&isSpecial=true (accessed: 3 July 2019). (in Ukrainian)
3. Kozlovskiy Ye.V. (2015). Pravove rehuliuвання turystychnoi diialnosti [Legal regulation of touristic activity]. Kyiv : Tsentр uchbovoi literatury. (in Ukrainian)
  4. Shupik B.V. (2010). Poniattia y efektyvni metody depzhavnoho pehuliuвання mizhnapodnoho turyzmu v Ukraini [Concepts and effective methods of state regulations of international tourism in Ukraine]. *Depzhava ta pehiony. Seriya : Depzhavne uppavlinnia. – State and regions. Series: Public administration*, 1, 130–135. (in Ukrainian)
  5. Naumova S.A. (2003). Ekonomika i predprinimatelstvo v sotcialno-kulturnom servise i turizme [Economic and enterprising in the social and cultural services and in tourism]. Tomsk : Izd. TPU. (in Russian)
  6. Kozlovskiy Ye.V. (2018). Formy ta metody derzhavnoho rehuliuвання turystychnoi diialnosti [Forms and methods of state regulation of touristic activity]. *International Academy Journal Web of Scholar. RS Global*, vol. 7, no 6(24), pp. 12–17. URL: <http://archive.ws-conference.com/wp-content/uploads/wos0404.pdf> (accessed: 3 July 2019). (in Ukrainian)
  7. Kyfiak V.F. (2003). Orhanizatsiia turystychnoi diialnosti v Ukraini [Organizing of touristic activity in Ukraine]. Chernivtsi : Knyhy-XXI. (in Ukrainian)
  8. Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy «Pro skhvalennia Stratehii rozvytku turyzmu ta kurortiv na period do 2026 roku» vid 16 bereznia 2017 r. № 168-r. Kyiv [Ordinance of the Cabinet of Ministers of Ukraine «About affirmation of the Strategy of tourism and resorts development on the period up to 2026» of 16 August 2017 № 168-r. Kyiv]. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2017-p> (accessed: 26 June 2019). (in Ukrainian)